

Nýggja leiðin í Kína

MAOISMAN VIL SKAPA: EITT SAMFELAG, HAR ARBEIÐI HJÁ EINUM MANNI IKKI SETUR HANN Á EITT SER-STAKT SOSIALT STØÐI, MEN HAR ARBEIÐARAR OG BONDUR VERÐA »SERFRØINGAR«, MEÐAN SERFRØ-INGARNIR MUGU TIL ARBEIÐIS Á VERKSMÍÐJUNUM

Eingin stættarmunur

Eín veit enn einki at siga frá, nær og undir hvørjum umstøðum Mao hevur gjørt sín nýggja boðskap til fjóðina, sum varð kunn- gjordur 1. og 3. august.

Tað vísar er, at boðskapurin hjá Mao er byrjanin til eitt nýtt tíðarskeið í sögu Kína. Ongatíð áður hevur hann so greitt — og í so fáum orðum — sagt frá kinesiska Utopia, hann vil skapa, eina framtíðarmynd av einum samfelag uttan stættir og stættar- mun, men samstundis eitt samfelag uttan serfrøingar og vísinda- menn.

Tann boðskapur, ið fyrst varð almannakunngjordur, var boðskap- urin til herin. Herurin skal taka lut í framleiðsluni bæði í land- brúkinum og idnaðinum, virka sum ein skúli fyri fólki, organiser- að lesirar av ritum Maos og luttaka aktivt í stríðnum móti øll- um borgarligum hugsunarhátti. Endamálið er at gera kinesiska her in til ein risaher av partisanum við sovjetiska herinum sum fyrimynd. Hesin skal ikki bara sláast, men forsyrgja sær sjálvum og reka po- litiska propagandu.

Eitt fólk av partisanum

Men hetta var ikki nóg mikið. Mao bendi partisanhugsanina til allar aðrar greinir av samfelags- livinum. Tað var blaðið hjá kines- isku fakfeløgnum »Arbeidaranna dagblað«, sum kom við seinra partinum av boðskapi Maos. Blaðið skrivaði 3. august:

— Formaðurin Mao hevur í sín- um boðskrivum sagt frá:

»Sjálvandi er hovuðuppgáva ar- beidaranna at gera seg galdandi í idnaðinum, men teir skulu eisini kanna og taka lut í hernaðarlig- um arbeiði og virki, politikki og list. »Ti, heldur blaðið fram, er tað ikki bara herurin, men eisini verksmíðjurnar, sum skulu vera ein skúli fyri alt hitt kinesiska fólkið.

Við líðuna av partisanherinum skal Kína v.o.o. hava »partisan- verksmíðjur.«

Men eisini fólakommunurnar skulu revolutionerast eftir somu mannagongd, sum geldur verksmíð- urnar. Í hesum fori ræður, at øll orka verður legd í at uppbyggja idnaðarframleiðsluna. Tær frá- greiðingar, sum eru almannakun- gjordar hesa seinastu tíðina, benda á, at fólakommunurnar gera de- spiratir royndir at nýskipa land- búnaðin, idnaðin, skógarplanti- inga og djórahaldið eins og at kanna og granska hernaðarlig viðurskifti sambært boðskriv Maos.

Minkar um skúlagongdina

Síðsta øki, Mao hevur ákallað við sínum boðskrivum, men sum skilur seg eitt sindur frá hinum, er skúlaákapurin. Longu áðrenn boð-

skrivini frá Mao vórðu almannakun- nungjard, kom ein frágreiðing frá Shaoshans fólakommunu:

— Sum svar uppá formann Maos ámæring um, at »skúlatíðin eigur at stytast og undirvísingin gerast meira revolutioner, er av- gjørt at nýskipa skúlskapin í fólakommununi, soleiðis at heimgirnin av tíðini verður brúktur til undirvísing og heim- ingurin til arbeiði í landbúnaði- num.

Veruliga talar hann í sínum boðskrivum veruliga bara um stu-

MAO

dentarnar. Men umskipanin av skúlanum røkur nógv longur enn so. Hetta gongur fram av tíðindum frá tíðindastovnum. Eitt av fjar- ritunum sigur frá tí framúr mót- toku, hendað nýskipan hevur fingið frá øllum tí kinesiska fólkinum, og frá teimum vinnulivsokjum, sum vísti serstaka vælvild, vórðu nevndir arbeidararnir, bondurnir, handilsfólk og »rektorarnir við millumskúlarnar.«

Í arbeiði frá 13 ára aldrinum

Millumskúlin í Kína hevur næm- ingar millum 13 og 17 ár. Skúla- gongdin er tvungin til og við hin- um »lægra millumskúlanum«, sum røkkur til 15 ár, meðan »hægri millumskúlin« fyrirrekar næmingar nar til universitetini og serskúlar.

Tað er v.o.o. heilt ríður í 13 ár, at kinesarar skulu luttaka í ar- beidinum á verksmíðjunum og landbrúkinum. Endamálið er fram um alt at forða »herubug- móð« hjá teimum, sum hava hovi til hægri lesnað, i.s. at eisini

CHOU EN-LAI.

her skal brúkast niður ein stættar garður, eins og áherðsla verður legd á at útvega arbeidsmegi til »nýggja stórlepið framryð« í Kína — risaarbeiði at gera Kína til eitt idnaðarland.

Allir íbúgvar skulu duga alt

Boðskapur Maos er higartil størsta og fjøllbroytasta atlan fyri nýgja Kína, har arbeidarar eru bondur, og bondur arbeidarar, har arbeidarar eru studentar og student- ar arbeidarar, har tey intellektuellu ganga við haka og spaka, meðan hermennirnir skriva bókur og ar- beidarar taka lut í vísindaligum granskningararbeiði, har hermenni- nir undirvísar í politikki og politikk arar og embætismenn arbeida á markini, meðan tey »sivilu« taka sær av verjuni — heimaverndin.

Mao er farin eitt stig longur enn teir utopisku filisoffarnir í 19. öld. Hann ikki bara beinir burt- ur skúlaðin millum stættirnar, men eisini skúlaðin millum tær ymisku vinnugreinirnar.

Ikki so vitleyst fyri kinesarar

Einki er at ivast í at vesturlend- ingar vilja taka avstand frá sam- felagnum. Mao vil skapa. Tað virkar so vitleyst, at seta vísinda- menninar at gera líkamligt arbeiði, og gera idnaðararbeidarnar til bondur og seta hermenn til ma- skinurnar, meðan bondurnir seta seg at skriva bókur. Men hetta virkar ikki so vitleyst sætt við ki- nesiskum eygum og tá ein hugsar um søguliga traditiónirnar í Kína.

So leingi sagan veit at siga frá, hevur stættarmunurin í Kína verðið nógv minni enn nakra aðra stað ni í heiminum. Arbeiðið hjá ein- um manni hevur givið honum eitt stóði í samfelagnum. Ti eru roynd- ir Maos einki minni enn ein javn- ing av stættarskilnaðinum við at tey ymisku verkafólkini í teimum ymiskum verkagreinunum royna ar- beidið hjá hvørjum øðrum og har- við at skilja viðurskiftini hvør frá øðrum.

Hetta er eitt slag av idealismu, men hetta er eisini eitt slag av praktískari hugsan innanfyri garðarar í heimsins mest stats- leidda samfelag. Ferð eftir ferð verður neyðugt at flyta óglingar fólkarógvur frá einum arbeiði til eitt annað. Hava tey einaferð áður roynt teirra nýggja arbeiði verður lettari at koma til rættis tá flytt verður

Hevur onga trúgv til serfrøingar

Eitt annað, sum í ártúsund hevur eyðkent Kína, er trotíð uppá virðing fyri serfrøingum.

Undir mandarin-skipanini máttu øll, sum vildu í ríkisins tænastu og hava hugar lönir, við korrupsión, taka eitt prógv. Men tær royndir, tey skuldu taka, hevði einki við teirra duguleika at gera sum tæ- nastufólk, men einans teirra ment- unnarligu og bókligu vitan.

Kína hevur altíð verið stýrt av amatørur, av tænaðummonnum, sum vistu hóskiliga lítið um alt í sambandi við teirra arbeiði til at teir skjótt kundu flytast frá einum sarvi til eitt annað, so í hesum sambandi fylgir Mao bara gamlari traditión, eins og skipanin við at flyta ein tænaðummann til kropp- sigt arbeiði ikki er uppfundin av Mao, men av einum keisara fyri 1000 árum síðan.

Ti hoyrir ein ikki tær somu hvøsu roddirnar móti tí nýggja Mao-skipanini frá »forum parti av kinesarum, sum ein hoyrir frá vesturlendingum.

Mótstøðan – ávirkan frá vesturheiminum

Tey, sum hava vist mótstöðu — og ófriðurin millum vissar politikk arar, intellektuellar og herfólk í seinastuni eru dómi um andstöðu — hava verið menn, sum eru undir ávirkan av vesturlendskum hugs- unnarhátti, av virðingini fyri effek- titiveti og serfrøðisligum kunn- leika.

Ti hevur tað eisini, eftir upp- fatan Maos, verið teir, sum eru vandamiklastir fyri trygdina í Kína. Um teir kundu ávirkast av vestur- lendingsins hugsan, var vandi fyri, at teir kundu taka so mikið nógv undir við vestligum demokratíð og fólkaræði, at tað rættliga kundi koma til at prutla undir lokinum.

Politiska testamentið

Maoisman hevur altíð verið ein blanding av kommunismu og kines- iskar traditión, og hitt traditiónella fyribrigðið er ongatíð komið so væl til sjóndar sum nú.

Eín kann nevna boðskriv Maos fyri hansara politiska testamenti. Tey eru samstundis eitt dómi um, at hann ongatíð, hvorki kensluliga ella intellektuelt hevur verið mentur at vaksið seg upp um borgarstríðs- og revolutions- dagarnar. Boðskrivini eru greið- asta dómi um kinesisku »parti- sarkommunismuna«, har ikki bara herurin, men alt hitt kines- iska fólkið verður gjørt til parti- sanar í stríðnum at skapa nýggja Kína.

Prísskrúvan melur aftur

Til SOSIALIN av Fridtjof Diesen

Áðrenn summarfrítíðina tryggjaði Borten-stjórnin sær stórtingsins stuðul at gera ymiskar príshækkingar

Vanliga raka hesi eykagjöld lúthyggjanina, endamálið, sum ikki alkoholiskar drykkjuverur, tubbak og annað, sum tað er freistandi at eykaskatta. Samstundis varð sagt, at eykagjöld skuldu leggjast á sam- ferðsluna, og hesi skulu setast í verk 1. sept.

Tað er eingin ivi um, at hesi eykagjöld raka júst tey, sum av røttum skuldu fingið skattaletta og aðrar fyrimunir.

Samstundis koma boðini um, at figgiarlógin skal minskast við 38 milj. kr. Hetta rakar týðningar- mikil mál sum vegis og universitets

lúthyggjanina, endamálið, sum ikki kunnur biða í dag, soleiðis sum framburðurin fer fram við risa- stigum.

Vit sláa fast, at stjórnarinnar virkisskrá og veruligi politikk- urin eru í ferð við at reka langt burtur frá hvørjum øðrum. Við næsta krossveg verður hetta ivaleyst ein dyrr lerpénigur hjá teimum, ið valdu eina borgarliga stjórn.

Hvussu tað gongur við hús- byggingini skulu vit kanna eitt- sindur nærri á øðrum sinni.

JOHNSON ILLA LÝDDUR

Lyndon Johnson, forseti, tyktist gerast minni væl lýddur í USA sum frálíður. Tað vísir seg, at 40 pst. av demokratunum vilja hava Robert Kennedy til forsetaavalevni í 1968 og bara 38 pst. Johnson

Johnson, forseti, hevur í sein- astuni gjørt rundferðir til fleiri statir fyri at gera seg meira popu- laran og okja um kansin at verða uppstillaður til komandi forseta- val.

Tað, at Johnson, forseti, gerst minni væl lýddur, kemur av ym- iskum orsökum, fyrst og fremst Vietnam-krignum, hækkandi pris- um, og tí figgiarlaga ótryggleika, ið er við at taka seg upp.

BETHEL — Sverrigsgota

Bíltími kl. 9.30 og prædika kl. 10.30 leygardagin. Sunnudagsskúli kl. 11.00 sunnu- dagin.